

B"H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 15 | Chof Marcheshvan

(1) סיום מסכת ברכות

אמר רבי חייא בר אשי אמר רב: תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר: "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון".

With regard to that same verse, Rabbi Hiyya bar Ashi said that Rav said: Torah scholars have rest neither in this world nor in the World-to-Come, as in both worlds they are constantly progressing, as it is stated: "They go from strength to strength, every one of them appears before God in Zion."

ב

(2) אריז"ל בליקוטי הש"ס

כי בעולם שלאחר המיתה תלמידי חכמים עוסקים בתורה עולין מדריגה למדריגה ומיישבה לישיבה ... כי כמו שה' יתברך אין לו סוף כך תורתו אין לה סוף

(3) רמב"ם הלכות יסודי התורה ריש פרק ט'

דבר ברור ומפורש בתורה שיהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים אין לה לא שנוי ולא גרעון ולא תוספת שנאמר את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרון לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו.

It is clear and explicit in the Torah that it is [God's] commandment, remaining forever without change, addition, or diminishment, as [Deuteronomy 13:1] states: "All these matters which I command to you, you shall be careful to perform. You may not add to it or diminish from it,"

(4) הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פרק ב', סעיף ב'

במה דברים אמורים בתחלת תלמודו של אדם אבל כשיגדיל בחכמה וירבה בה במאד ולא יהיה צריך לא לתלמוד תורה שבכתב ולא לעסוק תמיד בתורה שבע"פלו מפני שכבר חזר על לימודו פעמים רבות מאד עד שנחקק היטב בזכרונו כל התורה שבכתב ושבע"פ כולה אזי יקרא בעתים מזומנים תורה שבכתב ודברי תורה שבע"פ כדי שלא ישכח דבר מדיני התורה ויפנה כל ימיו לעיון התלמוד לסבור סברות בהלכות ולפלפל בהן בקושיות ופירוקים לירד לעומק הסברות וטעמי ההלכות להבין דבר מתוך דבר ולדמות דבר לדבר ולחדש חידושי הלכות רבות לפי רוחב שיש בלבו וישוב דעתו כמו שאמרו ליגמר אינש והדר ליסבר.

וכן בדרשות ההגדות להתבונן מתוכם מוסר השכל לידע את ה' כמו שאמרו חכמים רצונך שתכיר מי שאמר והיה העולם למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומתדבק בדרכיו כי רוב סודות התורה שהיא חכמת הקבלה וידיעת ה' גנוזים באגדות

ג

(5) הלכות תלמוד תורה להרמב"ם פרק א', הלכה ח'

כָּל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל חַיִּב בְּתַלְמוּד תּוֹרָה בֵּין עֲנִי בֵּין עָשִׁיר בֵּין שְׁלֵם בְּגוּפוֹ בֵּין בְּעַל יְסוּרִין בֵּין בְּחוּר בֵּין שָׂהִיָּה זָקֵן גְּדוֹל שְׁתַּשֵּׁשׁ כָּחוֹ אָפְלוֹ הָיָה עֲנִי הַמִּתְפַּרְנֵס מִן הַצְּדָקָה וּמַחֲזֵר עַל הַפְּתָחִים וְאָפְלוֹ בְּעַל אִשָּׁה וּבָנִים חַיִּב לְקַבֵּעַ לוֹ זְמַן לְתַלְמוּד תּוֹרָה בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע א ח) "וְהָגִיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה":

Every Jewish man is obligated to study Torah, whether he is poor or rich, whether his body is healthy and whole or afflicted by difficulties, whether he is young or an old man whose strength has diminished.

Even if he is a poor man who derives his livelihood from charity and begs from door to door, even if he is a husband and [a father of] children, he must establish a fixed time for Torah study during the day and at night, as [Joshua 1:8] commands: "You shall think about it day and night."

ה

(6) הלכות תלמוד תורה להרמב"ם פרק ג', הלכה ד'

הָיָה לְפָנָיו עֲשִׂיתָ מְצָה וְתַלְמוּד תּוֹרָה. אִם אָפְשָׁר לְמַצְוָה לְהַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי אֲחֵרִים לֹא יִפְסִיק תַּלְמוּדוֹ. וְאִם לֹא יַעֲשֶׂה הַמְצָוָה יִחְזֹר לְתַלְמוּדוֹ:

[The following rules apply] when a person is confronted with the performance of a mitzvah and the study of Torah: If the mitzvah can be performed by another individual, he should not interrupt his studies. If not, he should perform the mitzvah, and then return to his studies.

ו

(7) הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פרק ד', סעיף ג', אולי גם לעיל

ואם אי אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים כגון להיות מעשה לצדקה במקום שדבריו נשמעים יותר מדברי אחרים או שאין עשיית אחרים מספקת למצוה זו כגון להוצאת המת שאין לו מלווים לפי כבודו כשיעור שיתבאר במקומו כא יפסיק תלמודו ויעשה המצוה ויחזור לתלמודו ואצ"ל למצות שהן חובה מדברי סופרים כמו תפלה וכיוצא בהכה שחייב להפסיק תלמודו כדי לקיימן כהלכתן בכל תנאיהן ודקדוקיהן ודקדוקי סופרים בתכלית השלימות כי זה כל האדם כמו שאמרו חכמים כח תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים ואם אינו עושה כן נמצא שלמד שלא לעשות ונוח לו שנהפכה שלייתו על פניו ולא יצא לאויר העולם.

ז

(8) נוסח ברכות המצוות

אשר קדשנו במצוותיו וציוונו...

Who has sanctified us with His commandments, and commanded us...

9 תנחומא עקב ב'

אמר רבי אבא בר כהנא, שלא תהא יושב ושוקל מצותיה של תורה ורואה אי זו מצוה שכרה מרבה ועושה אותה. למה, נעו מעגלותיה לא תדע, מטלטלין הן שבילי תורה. תני רבי חיאי, משל למה הדבר דומה. למלך שהיה לו פרדס והכניס בו פועלים, ולא גלה להם המלך שכר נטיעות הכרם. שאלו גלה להם שכר נטיעותיו, הן רואין איזו נטיעה ששכרה הרבה ונוטעין אותה. נמצאה מלאכת הפרדס מקצתה בטלה ומקצתה קימת. כך לא גלה הקדוש ברוך הוא שכר כל מצוה ומצוה. שאלו גלה, נמצאו המצות מקצתן קימות ומקצתן בטלות. ורבי אחא בשם רבי אבא בר כהנא אמר, טלטל הקדוש ברוך הוא שכר עושה מצוה בעולם הזה, כדי שיהיו ישראל עושין משלם. תני רבי שמעון בר יוחאי, שתי מצות גלה הקדוש ברוך הוא מתן שכרן, אחת קלה שבקלות, ואחת חמורה שבחמורות.

R. Abba bar Kahana said, "That you should not practice give and take among the commandments of Torah to see which reward of Torah and commandment is greatest and perform that one.² Why? (Ibid.:) 'Her ways wander, and she does not know it.' The paths of [rewards of] the Torah have been moved." R. Hiyya said, "A parable: To what is the matter comparable? To a king who had an orchard and introduced workers into it, but the king did not disclose the reward (i.e., the payment) for his seedlings to them; because if he revealed the reward for his [various] seedlings, one would see which seedling increased [their] reward, and plant that one. The work in the orchard would end up with some of it suspended and some of it carried out. Similarly the Holy One, blessed be He, did not reveal the reward for each and every commandment in the Torah; for if he had revealed it, the commandments would have been found with some of them carried out and some of them suspended." And R. Aha said in the name of R. Abba bar Kahana, "The Holy One, blessed be He, has made the reward for fulfilling a commandment moved around in this world, so that Israel would totally fulfill them."³ R. Simeon ben Johay taught, "For two commandments did the Holy One, blessed be He, reveal their reward. These are the lightest of the light and the weightiest of the weighty ones.

10 סוכה כ"ה, א'

והעוסק במצוה פטור מן המצוה מהכא נפקא? מהתם נפקא,

§ The Gemara asks: And is the halakhic principle that one who is engaged in a mitzva is exempt from performing another mitzva derived from here? It is derived from there,

ח

11 סיום מסכת קידושין

והם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער

But all these were created only to serve me, and I, a human being, was created to serve the One Who formed me. If these, who were created only to serve me, earn their livelihood without anguish, then is it not right that I, who was created to serve the One Who formed me, should earn my livelihood without anguish?

12) אבות פרק ב', משנה י"ב

רבי יוסי אומר, יהי ממון חברך חביב עליך כשלה, והתקן עצמך ללמד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו לשם שמים:

Rabbi Yose said: Let the property of your fellow be as precious unto you as your own; Make yourself fit to study Torah for it will not be yours by inheritance; And let all your actions be for [the sake of] the name of heaven

13) משלי ג', ו'

בכל־דרכיך דעהו והוא יישר ארחתיך:

Know Him in all your ways, and He will direct your paths.

יו"ד

14) אריז"ל בליקוטי הש"ס

זהו סוד יצא אדם לפעלו רצונו לומר לעסוק בתורה במה שפעל בעולם הזה, כי כשיצא האדם מעולם הזה יוצא תחילה לפעלו רצונו לומר לעסוק בתורה במה שפעל בעולם הזה כו'

15) רמב"ם הלכות תשובה סוף פרק ח'

זה שקראו אותו חכמים העולם הבא לא מפני שאינו מצוי עתה וזה העולם אובד ואחר כך יבוא אותו העולם. אין הדבר כן. אלא הרי הוא מצוי ועומד שנאמר (תהילים לא כ) "אשר צפנת ליראיך פעלת" וגו'. ולא קראהו עולם הבא אלא מפני שאותן החיים באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה שאנו קיימים בו בגוף ונפש וזהו הנמצא לכל אדם בראשונה:

The Sages did not use the expression "the world to come" with the intention of implying that [this realm] does not exist at present or that the present realm will be destroyed and then, that realm will come into being.

The matter is not so. Rather, [the world to come] exists and is present as implied by [Psalms 31:20: "How great is the good] that You have hidden... which You have made...." It is only called the world to come because that life comes to a man after life in this world in which we exist, as souls [encloded] in bodies. This [realm of existence] is presented to all men at first.

י"א

16) אגרת הקודש סימן כ"ו

(ומ"ש רז"ל דמצות בטילות לע"ל היינו בתחיית המתים אבל לימות המשיח קודם תחה"מ אין בטלים)

As for the statement of our sages, of blessed memory, that the commandments will be) abrogated in the future, this refers to the time of the resurrection of the dead. In the days of the .(Messiah, however, prior to the resurrection of the dead, they will not be abrogated

There we will offer to you . . in accordance with the command of your will.

י"ג

18 צוואת אדמו"ר הרש"ב, נדפס בקונטרס חנוך לנער, עמוד 31 ואילך

ועוד יש לומר בדרך אפשר בעומק יותר, על פי מה ששמעתי בשם כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה שלצדיקים גמורים גם בגן עדן מאיר להם בחינת אור אין סוף הסובב כל עלמין... ולפי זה יש לומר דשייכות שם מעין עשיית המצות ועל דרך מעין ודוגמא המצוות שיהיו לעתיד לבוא.. וזהו ענין כיבוד אב ואם מה שמכניס את האבות לגן עדן כו'.

19 רמב"ם הלכות תשובה פרק ח', הלכה ב'

כָּה אָמְרוּ חֲכָמִים הָרִאשׁוֹנִים (גמרא ברכות יז א) "הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיָּה" וְלֹא תִשְׁמֵשׁ (גמרא ברכות יז א) "אֲלֹא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים וְעֵטְרוֹתֵיהֶם בְּרִאשֵׁיהֶן וְנִהְיִין מְזִיזֵי הַשְּׂכִינָה". הַרִי נִתְבָּרַר לָךְ שְׂאִין שָׁם גּוֹף לְפִי שְׂאִין שָׁם אֲכִילָה וְשְׁתִּיָּה. וְזֶה שְׂאֲמְרוּ צְדִיקִים יוֹשְׁבִין דְּרָךְ חִידָה אָמְרוּ: כְּלוּמַר הַצְּדִיקִים מְצִוִּין שָׁם בְּלֹא עֵמָל וּבְלֹא יְגִיעָה. וְכֵן זֶה שְׂאֲמְרוּ עֵטְרוֹתֵיהֶן בְּרִאשֵׁיהֶן כְּלוּמַר דַּעַת שְׂיֻדְעוּ שֶׁבְגִלְלָה זְכוּ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא מְצִוִּיהָ עִמָּהֵן וְהִיא הָעֵטְרָה שְׁלֵהֶן כְּעִנְיָן שְׂאֲמַר שְׁלֵמָה (שיר השירים ג יא) "בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אִמּוֹ". וְהַרִי הוּא אֹמֵר (ישעיה לה י) "וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים" וְאֵין הַשְּׂמֻחָה גּוֹף כְּדִי שְׂתִּנּוּחַ עַל הָרֵאשׁ. כָּה עֵטְרָה שְׂאֲמְרוּ חֲכָמִים כָּאֵן הִיא הַיְדִיעָה. וְיִמְהוּ זֶה שְׂאֲמְרוּ נִהְיִין מְזִיזֵי הַשְּׂכִינָה. שְׂיֻדְעִים וּמְשִׁיגִין מְאֻמַּתֵּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵה שְׂאִינָם יוֹדְעִים וְהֵם בְּגוֹף הָאֶפֶל הַשָּׁפֵל:

Thus, the Sages of the previous ages declared: "In the world to come, there is neither eating, drinking, nor sexual relations. Rather, the righteous will sit with their crowns on their heads and delight in the radiance of the Divine Presence."

From that statement, it is clear that there is no body, for there is no eating or drinking. [Consequently,] the statement, "the righteous sit," must be interpreted metaphorically, i.e., the righteous exist there without work or labor.

Similarly, the phrase, "their crowns on their heads," [is also a metaphor, implying] that they will possess the knowledge that they grasped which allowed them to merit the life of the world to come. This will be their crown. A similar [usage of this metaphor was employed by] Solomon [Song of Songs 3:11]: "The crown with which his mother crowned him."

[Support for the concept that this does not refer to a physical crown can be brought from the prophecy, Isaiah 51:11]: "Eternal joy will be upon their heads." Joy is not a physical entity which can rest on a head. Similarly, the expression "crown" used by the Sages [refers to a spiritual concept], knowledge.

What is meant by the expression, "delight in the radiance of the Divine Presence"? That they will comprehend the truth of Godliness which they cannot grasp while in a dark and humble body.
